

‘We zijn in Nederland niet gewend een debat op het scherp van de snede te voeren’

Interview met Boris Dittrich¹

Anne Bos en Willem Breedveld

Tot twee keer toe trad de D66-fractie in het krijt voor wat zij beschouwde als een rechtvaardige zaak. Tot twee keer toe ook hield het land de adem in. Over deelname aan een wederopbouwmissie van de NAVO naar de Zuid-Afghaanse provincie Uruzgan, die volgens de democraten beter kon worden afgeblazen omdat er niets op te bouwen viel. Daarna over de houdbaarheid van minister Rita Verdonk, die zich in de paspoortzaak van het Tweede Kamerlid Ayaan Hirsi Ali schandelijk zou hebben gedragen en om die reden het veld had moeten ruimen. Met die laatste kwestie lokte D66 zelfs de val van het kabinet uit.

Voor de democraten pakte het allemaal averechts uit. De missie naar Uruzgan werd een feit, ook al is de voorspelling van D66 dat de militairen in gevechten verwikkeld zouden raken uitgekomen. En Rita Verdonk geniet nog altijd het vertrouwen van CDA, VVD en een paar kleinere partijen. D66 daarentegen staat er in de peilingen beroerder voor dan ooit.

Desondanks vindt oud-fractievoorzitter Boris Dittrich dat zijn partij met opgeheven hoofd de kiezer onder ogen kan komen. Hij geeft toe het spel niet altijd even handig te hebben gespeeld. Maar er is niets om zich voor te schamen. Dat velen zich tegen de partij keren komt omdat men in Nederland niet gewend is een debat op het scherp van de snede te voeren. Voor het overige is D66 het slachtoffer van een meedogenloze medialogica. Op de golven van de waan van de dag reduceert die logica zaken waar het werkelijk om draait tot incidenten, ruzies, conflicten en gezeur over personen en ambities en hun zogenaamde profileringsdrang.

Een gesprek met een spraakmakend Kamerlid, dat het na twaalfenhalf jaar voor gezien houdt en nu een baan ambieert in een internationale organisatie.

We confronteren Boris Dittrich meteen met het keiharde standpunt van zijn partij inzake de wederopbouwmissie naar Uruzgan. Een *mission impossible*, vond de fractie. Omdat er niets op te bouwen valt in deze provincie van Afghanistan en er vooral gevochten moet worden. Niet meedoen dus, concludeerde zij vorig jaar in de week voor kerst. Het standpunt kwam als een donderslag bij heldere hemel. Daarmee zou de coalitie wel eens ernstig in de problemen kunnen komen, wellicht zou het zelfs tot een kabinetscrisis kunnen leiden.

Afgezien daarvan: met het vroegtijdig naar buiten brengen van dit harde standpunt leek de D66-fractie in flagrante strijd te handelen met de spelregels van de parlementaire democratie. Die schrijven voor dat een kabinet eerst in de gelegenheid wordt gesteld een besluit te nemen en toe te lichten, waarna de Tweede Kamer na een grondige gedachtewisseling definitief de balans opmaakt. D66 leek deze procedure met voeten te treden. Daarmee laadde zij de verdenking op zich impulsief en dus ondoordacht te hebben gehandeld en zo een belangrijke kwestie te hebben prijsgegeven aan de waan van de dag.

‘WE ZIJN IN NEDERLAND NIET GEWEND EEN DEBAT OP HET SCHERP VAN DE SNEDE TE VOEREN’

Van zijn kant hoort Dittrich onze uiteenzetting rustig en af en toe ook snuivend aan. Er is geen sprake van impulsief en onbesuisd handelen, legt hij uit. Dat is een geweldig misverstand. En vervolgens steekt hij van wal.

De lessen van Srebrenica

‘Misschien lijkt dat zo voor buitenwacht. Maar in Den Haag zaten politici al maanden op het puntje van de stoel. Het kabinet zou immers al in de zomer van 2005 zijn standpunt bekendmaken over het uitzenden van een troepenmacht in het kader van de NAVO-missie naar Uruzgan. Het kwam er niet van. Steeds weer vroegen we intern wanneer de brief er zou komen. Maar het duurde maar en duurde maar. De situatie werd er niet beter op toen ons signalen bereikten dat het kabinet over deze zaak verdeeld was. Eerst zou de minister van Defensie, Henk Kamp, tegen zijn, en de minister van Buitenlandse Zaken, Ben Bot, voor. Later lag het weer precies andersom.

Intussen begon de tijd dringen, temeer omdat wij van onze kant geen zin hadden het besluit erdoor te jassen. In ons achterhoofd hadden we de traumatische ervaring met de inzet van Nederlandse troepen bij de oorlog in voormalig Joegoslavië. Twee van ons, Bert Bakker en ik, waren nauw betrokken geweest bij de parlementaire enquêtecommissie-Srebrenica, Bakker als voorzitter van die commissie en ik als woordvoerder namens de fractie. We wilden lessen trekken uit het verleden. De politiek was toen in een fuik gelopen door steeds een afwachtende houding aan te nemen, met als gevolg dat we die oorlog een beetje in gerommel zijn. Opeghitst door de media besloot de Kamer zich indertijd in die strijd te mengen, ook al was ze niet goed op de hoogte van de toestand daar en ook al was het mandaat volstrekt onduidelijk. Door de druk van buiten hadden we geen andere optie meer dan gaan, met alle dramatische gevolgen van dien.

Dit keer wilden we het per se anders doen. D66 is daarom zelf op onderzoek uitgegaan, we hebben zoveel mogelijk informatie verzameld. We hebben gesproken met allerlei mensen die het gebied kennen, met deskundigen en de militaire top. We hebben een hoorzitting georganiseerd. Het kabinet dacht na over het zenden van troepen naar Uruzgan voor een wederopbouwmissie; dat hield dus in dat Nederland zou bijdragen aan het plaatsen van politieposten, het zorgen voor infrastructuur en de bouw van publieke gebouwen zoals scholen. Wij werden er langs alle kanten op gewezen dat dat helemaal niet kon. Het gebied was nog helemaal niet toe aan een wederopbouwmissie, daarvoor was het er veel te onrustig, de macht van de taliban was nog lang niet ingedamd. Het zou een heilloze missie worden. Daarbij kwam nog de informatie uit het geheime MIVD-rapport waartoe we toegang hadden gekregen. Dat loog er niet om. Ondertussen werd de druk vanuit internationale kringen opgevoerd. Condoleezza Rice, de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, kwam naar Europa, en achter de schermen roerde ook de secretaris-generaal van de NAVO, Jaap de Hoop Scheffer, zich krachtig. Dat bleek later ook wel toen hij Nederland in het openbaar tijdens zijn nieuwjaars-toespraak voor de NAVO op het hart drukte het belang van de missie te onderkennen.

Na rijp beraad kwam de fractie tot de conclusie dat Nederland niet moest deelnemen aan een dergelijke missie. Wij wezen de kern van de missie af. Dat viel voor het kabinet ook niet te repareren. En toen het zover was, vond ik het niet meer dan juist dat standpunt ook maar meteen naar buiten te brengen. Als het kabinet niet over de brug kwam, dan moest D66 dat maar doen. Ik weet ook wel dat dit niet de normale gang van zaken is; normaal gesproken

ANNE BOS EN WILLEM BREEDVELD

reageer je op een kabinetsstandpunt. Maar dit vonden wij zó belangrijk dat langer wachten onverantwoord was geweest. Ik weet dat er in de pers met verbazing op is gereageerd; we zouden niet meer naar de argumenten in het debat luisteren omdat we toch ons standpunt al hadden bepaald. Maar ik vind: als je weet wat je ervan vindt moet je het naar buiten brengen. Ik had geen zin in een toneelstukje. Anders was het zo gegaan: het kabinet stuurt een brief, waarop we dan plichtmatig hadden gereageerd met een: “Wat interessant, we zullen ons erover beraden”, terwijl we al lang wisten dat we tegen waren. Er zijn genoeg kwesties te noemen waarbij de standpunten door de partijen al ruim voor het debat bepaald zijn en waaraan niet te tornen valt. Dan brengt een partij in het debat gewoon een standpunt naar voren. Dacht je nu werkelijk dat een partij tijdens het openbare debat nog een draai van 180 graden zal maken? Kom nou.’

Crisisdreiging

‘Op 16 december hebben wij ons standpunt officieel bekendgemaakt, op 19 december kwam het kabinet met een brief. Vervolgens ontstond er een semantische discussie over het gebruik van het woord “voornemen” of “besluit”. Erg duidelijk was nog steeds niet wat het kabinet wilde; de verdeeldheid bestond nog steeds, nu vooral veroorzaakt door partijgenoten Laurens-Jan Brinkhorst en Alexander Pechtold. Voor ons als fractie maakte dat niet veel uit, want wij hadden ons standpunt bepaald en het kabinet staat los van de fractie. Ik besloot daarom rustig het debat af te wachten en ging tijdens het kerstreces met de vaste Kamercommissie naar de Antillen.

Maar uiterekend in die periode verscheen een interview met Bert Bakker in *Elsevier*. In dat interview heeft hij niet letterlijk gezegd dat er een politieke crisis zou komen wanneer het kabinet zich voor de missie zou uitspreken, maar zo werd het wel door alle media opgepikt.² Daarbij kwamen nog de uitlatingen van Pechtold.³ Ik besloot daarom eerder terug te keren. Stond de hal van Schiphol vol met journalisten. Hoewel ik bekaaf was van de reis, heb ik meteen geprobeerd de crisisdreiging uit de lucht te halen. Tevergeefs. Voor de media was alleen de dreigende crisis nog interessant. De inhoud, het doordachte en redelijke van ons standpunt, kwam niet meer aan bod.

Ondertussen was het kabinet er in januari nog steeds niet uit. Het wilde daarom zonder zelf al te duidelijk een standpunt in te nemen (het befaamde voornemen) het besluit om al dan niet naar Zuid-Afghanistan te gaan overlaten aan de Tweede Kamer. Onder druk van de Kamer is er toen een tweede brief gekomen, die van 13 januari, waarin het kabinet zich onomwonden uitsprak vóór de missie. Daarmee kwamen Pechtold en Brinkhorst dus tegenover de fractie te staan. Wij van onze kant bleven proberen de andere partijen te overtuigen van ons standpunt, maar telkens weer werd het voortbestaan van het kabinet erbij gehaald. De pers was maar gericht op één ding en daar ben ik nog steeds boos over. Verdorie, tijdens een gast-college eind januari voor studenten van de Universiteit van Amsterdam kon ik mijn verhaal wel kwijt en wilden studenten er alles over weten. Maar voor journalisten was het boter aan de galg. Het enige wat zij van die bijeenkomst naar buiten brachten, was: “Dittrich stelt Uruzgan op één lijn met Srebrenica.” Zo had ik dat helemaal niet gezegd!

En dan nog zoiets. In de media heette het dat ons standpunt vooral was ingegeven door de naïeve veronderstelling dat de PvdA ook tegen zou zijn. De werkelijkheid is dat we al een paar dagen voor het debat in de Tweede Kamer op 3 februari wisten dat we de PvdA niet aan onze

‘WE ZIJN IN NEDERLAND NIET GEWEND EEN DEBAT OP HET SCHERP VAN DE SNEDE TE VOEREN’

kant zouden krijgen. Hoewel dat op zichzelf onlogisch was. De fractievoorzitter van de PvdA, Wouter Bos, had immers drie voorwaarden gesteld, waaraan in alle objectiviteit niet voldaan was: de wederopbouw in Uruzgan moest werkelijk mogelijk zijn, de missie moest strikt worden gescheiden van de operatie *Enduring Freedom* (de jacht op de taliban en Al Qaida) en het hele kabinet, de twee D66-ministers inclusief, moest achter de troepenlanding staan. Alleen die laatste voorwaarde was vervuld.

Daags voor het debat was Wouter Bos bij Maxime Verhagen langs geweest om over de kwestie-Uruzgan afspraken te maken. Dat heeft Verhagen mij verteld. Zodoende wisten wij dat de PvdA toch zou instemmen en dat dus meer dan driekwart van de Kamer voor het uitzenden van de 1200 militairen zou stemmen. Daarmee stonden we voor het dilemma: stemmen we tegen de missie en sturen we het kabinet naar huis, of stemmen we tegen en laten we het kabinet zitten? Ik koos voor het laatste, omdat de missie hoe dan ook door zou gaan, linksom of rechtsom. Aan een vervroegde verkiezing heb je dan niets. Het is beter voor de militairen die op zo'n gevaarlijke missie worden gestuurd, dat ze weten dat heel Den Haag hen steunt in plaats van dat terwijl zij aan het vechten zijn, in Den Haag een politiek gekraak is over de missie, die hoe dan ook toch doorgang vindt. Wij stemden dus tegen, maar hebben het kabinet niet laten vallen. Het debat in de Kamer was voor mij pijnlijk. Op een gegeven moment werd ik uitgelachen. Het was ook niet handig van mij om in het debat uit te spreken dat we door met een crisis te dreigen hoopten dat de PvdA tegen de missie zou stemmen. Dat had ik anders moeten verwoorden. Hoe dan ook, het is niet gelukt om een betekenisvolle minderheid van de Kamer achter D66 te krijgen. Daarvoor heb ik de verantwoordelijkheid genomen. Ik ben als fractievoorzitter opgestapt.

Ik beschouw het niet als een gebrek aan regie dat ik Pechtold en Brinkhorst niet aan de kant van de fractie heb gekregen. Het dualisme staat toe dat er een verschil mag zijn tussen de fractie en de leden van het kabinet. Dat neemt niet weg dat die uitspraken van Bakker en Pechtold onhandig waren. Ik had het liever anders gezien.

Toch blijf ik erbij dat het een goede zaak is geweest dat het debat gevoerd is, hoe verwarrend het ook mag zijn overgekomen. Hoeveel aandacht was er anders voor het uitzenden van de troepen geweest? In veel landen die deelnemen aan de vredesmissies is er helemaal niet over gediscussieerd. Bert Koenders (PvdA-woordvoerder buitenland, red.) en ik hebben in het Britse Lagerhuis voor Britse collega's mogen spreken over de Uruzgan-discussie. De Britten luisterden met jaloezie naar ons. Ze vonden het juist goed dat er zo'n publiek debat in Nederland was gevoerd. Ze moesten bekennen dat zij nooit met Tony Blair over de missie naar Afghanistan hadden gedebatteerd in hun parlement.

Angsthazerige politici

‘Overigens blijft het een hard gelag dat D66 zo hard voor deze gang van zaken wordt afgestraft. Ik denk dat het komt omdat we in Nederland niet gewend zijn een debat op het scherp van de snede te voeren. Zeker als regeringspartij heb je die ruimte niet. Het wordt al snel ongemakkelijk. Zodra je het ergens niet mee eens bent, wordt onmiddellijk geroepen dat je op een crisis uit bent. Het coalitiestelsel maakt de discussie in feite onmogelijk. Het is puur angsthazerig gedrag van politici die aan de macht zijn. Het liefst zouden zij alle meningsverschillen dichtsmoren in een regeerakkoord. Daarin wordt alle discussie gesteld. Bij de deelname aan het kabinet-Balkenende II heb ik er daarom op aangedrongen alleen

ANNE BOS EN WILLEM BREEDVELD

op hoofdlijnen een regeerakkoord op te stellen. Op een aantal punten hadden we overeenstemming nodig, maar de rest moest vrij zijn; ook vrij om binnen de coalitie met je partners van mening te verschillen, al maakte dat van D66 een lastige partner. Los daarvan hadden we de pech dat we te maken hadden met een rechtse meerderheid. De LPF, SGP en ChristenUnie konden er vaak voor zorgen dat voorstellen waar D66 faliekant tegen is toch werden aangenomen. Via de Kamer konden we niet alles realiseren, dus dan maar via het regeerakkoord.

Dat laat onverlet dat je over zaken die niet zijn vastgelegd in een regeerakkoord onbekommerd moet kunnen spreken, zoals we gedaan hebben in de kwestie-Uruzgan. Daar moet ruimte voor bestaan. Zo'n debat moet de politiek ook aandurven. De werkelijkheid laat echter zien dat ook in die gevallen de coalitiepartijen zich laten leiden door hofhoudingsgedrag en angsthazerij. Onder de kabinetten-Kok was het niet anders. Daar namen wij vlak voor de verkiezingen in 2002 het standpunt in dat we de groep van 26.000 asielzoekers die hier al langer dan vijf jaar verbleven een generaal pardon zouden moeten verlenen. Het waren asielzoekers die onder de oude, gebrekkige wet tussen de wal en het schip waren gevallen. Er was daarom alle reden om bij de invoering van de nieuwe wet met een schone lei te beginnen. De PvdA-fractie dacht er precies hetzelfde over. En daarmee leek (met steun van onder meer de ChristenUnie) een Kamermeerderheid binnen handbereik. Op het laatste moment stemde de PvdA-fractie tegen onze motie. In het tweede paarse kabinet waren Wouter Bos en Klaas de Vries tegen een generaal pardon. Zo werd de kwestie over de verkiezingen heen getild, met als gevolg dat de 26.000 ons tot op de huidige dag achtervolgen. Bij de laatste formatie hebben we er iets voor hen kunnen uit slepen, een specifiek pardon voor een kleine groep. Maar het was op geen stukken na genoeg. En dan te bedenken dat Fortuyn vlak voor de verkiezingen vriend en vijand verraste met de wens van een generaal pardon.

Blijft de vraag waarom dit angsthazurig gedrag voor grote partijen lonend is en onze opener benadering zich juist tegen ons lijkt te keren. Dat brengt me bij een andere oorzaak voor het verlies: dat is het feit dat regeren D66 altijd zetels kost. Dat ligt denk ik in de aard van de partij. Kiezers zien D66 nog altijd als een partij die kritisch is ten aanzien van de macht. Dat levert steeds problemen op als de partij zelf die macht heeft. Het is zuur dat alle dingen die de partij sinds 1994 heeft gedaan niet of nauwelijks worden erkend, terwijl er genoeg is om trots op te zijn. De euthanasiediscussie, de openstelling van het huwelijk voor homo's en de verruiming van de winkeltijden laten zien dat D66 betekenis heeft gehad voor Nederland. Dankzij D66 zijn we weer gaan investeren in onderwijs en staat de kenniseconomie centraal. In dit kabinet hebben we de grote hervormingen van WAO, Bijstandswet en zorgverzekering weten door te voeren. Met de PvdA was ons dat nooit gelukt. Op tal van andere terreinen zijn de grote partijen ook opgeschoven in de richting van D66.

Toch blijft de partij een vreemde eend in de bijt. De traditionele partijen kunnen pronken met hun ideologieën; sociaaldemocratisch of christelijk maar daarbij kun je je afvragen of dat geen holle kreten zijn. D66 heeft dat niet, het sociaalliberalisme is geen ideologie die op de voorgrond staat. De partij is steeds een redelijk alternatief geweest voor veel kiezers. Daarbij komt dat de partij haar eigen speerpunten slecht heeft behandeld. Dat begon al toen Van Mierlo in 1994 niet koos voor een ministerspost op Binnenlandse Zaken, het terrein waar hij de zogenaamde "kroonjuwelen" (de gekozen burgemeester, wetgevend referendum et cetera, red.) zou kunnen realiseren, maar de zetel van Buitenlandse Zaken innam. Daarmee liet de partij al zien de bestuurlijke vernieuwing niet zo belangrijk te vinden. Dat is daarna niet veel

‘WE ZIJN IN NEDERLAND NIET GEWEND EEN DEBAT OP HET SCHERP VAN DE SNEDE TE VOEREN’

beter geworden. We staan er met twee zetels niet best voor in de peilingen, maar dat kan nog veranderen. Maar ook al halen we er maar twee of drie, dan nog vind ik dat we door moeten gaan. Dat ben je aan de kiezers verplicht. De ondergrens ligt bij nul zetels. Alle partijen schuiven naar het midden van het politieke spectrum; zo zit de PvdA van Wouter Bos met zijn sociaalliberale koers op de plek waar vroeger D66 zat.’

De val van het kabinet is te wijten aan zwak leiderschap van Balkenende

‘Toen bleek dat Verdonk haar macht had misbruikt om Ayaan Hirsi Ali een brief te laten ondertekenen, was voor ons de maat vol. Dit was het zoveelste debat met Verdonk; het vertrouwen werd steeds geringer. Ursie Lambrechts (D66-woordvoerder vreemdelingenzaken, red.) had haar al vaak met moties en vragen bestookt, maar steeds kreeg Verdonk het voordeel van de twijfel en bleef ze op het pluche. Bij het debat in mei voerde Verdonk een motie uit waarvan ze eerst had aangekondigd tegen te zijn. Wat moet je dan doen om een minister weg te krijgen? Toen Balkenende toegaf dat Hirsi Ali schuld had moeten bekennen aan de hele affaire omdat Verdonk er ook mee moest kunnen leven dat ze haar Nederlandse paspoort mocht houden, was het klaar. We zaten met z’n zessen bij elkaar en besloten dat dit niet door de beugel kon. Lousewies (Van der Laan, D66-fractie leider, red.) heeft toen de regering voor de keus gesteld: Verdonk eruit of wij eruit.

Dat als gevolg daarvan het kabinet is gevallen, *kun* je ons verwijten. *Ik* wijt de val aan een gebrek aan leiderschap van Balkenende. Hij had tegen Verdonk moeten zeggen dat hij in zijn



Boris Dittrich tijdens het speeddebat over de Nederlandse militaire missie naar de Afghaanse provincie Uruzgan [Foto: Hollandse Hoogte – Peter Hiltz].

ANNE BOS EN WILLEM BREEDVELD

kabinet niet kan tolereren dat een minister zich schuldig maakt aan machtsmisbruik. Ik begrijp ook wel dat hij in een lastig parket zat; als hij Verdonk liet vallen, zou hij ook de VVD kwijt zijn en zou de coalitie splijten. De liberalen zouden vanwege haar populariteit Verdonk niet in de kou laten staan. Niet voor niets was uitgelekt dat Verdonk met Marco Pastors had gesproken. Het dreigement dat zij zou overstappen naar een nieuwe rechtse partij lag er wel erg dik bovenop. En misschien zal in het achterhoofd ook een rol hebben gespeeld dat het wel zo voordelig was de schuld van het breken met het kabinet volledig op het bordje van D66 te leggen. Dan zijn we die lastige coalitiepartner in één klap kwijt, zullen ze gedacht hebben. Dan kunnen we net zo goed zaken doen met de LPF. Hoewel, van dat laatste was de coalitie gauw genezen, toen toenmalig fractievoorzitter Van As breed in de pers aankondigde dat de LPF geen zin heeft voor “Piet paardenlul” mee te doen. Hoe dan ook was voor ons de maat vol. Het zou niet geloofwaardig zijn geweest om Rita Verdonk andermaal het voordeel van de twijfel te gunnen. Je moet een streep durven trekken. Wat dat betreft hebben CDA en VVD ons lelijk in de kou laten staan. Wel triest dat we electoraal met lege handen zijn komen te staan. Het zou echter onzuiver zijn geweest het anders te doen. Dit voelt toch beter.’

Terugblik

‘Tot slot zou je nog kunnen tegenwerpen dat D66 veel ellende over zich heeft afgeroepen doordat deze partij, en ikzelf voorop, voortdurend in de schijnwerpers van de media hebben gestaan. Er zijn mensen die zeggen dat we daarmee de medialogica en daarmee de waan van de dag in de kaart hebben gespeeld. Ik beschouw dat echter als onzin. Als een onderwerp de aandacht verdient, dan zoek ik de pers op. Sterker nog, ik zou geen goede volksvertegenwoordiger zijn als ik dat niet deed. Daar is toch niets mis mee? Ik doe dat niet om aandacht voor mezelf te vragen. In die twaalfenhalf jaar als Kamerlid heb ik met veel plezier gewerkt en heb ik een aantal initiatiefwetsvoorstellen geschreven. Ik ben er trots op dat die ook wet zijn geworden.’⁴

Ik kan ook niet zeggen dat het niveau van de Kamer schrikbarend gedaald is, maar de trend om kandidatenlijsten steeds met een kwart of een derde te vernieuwen draagt ertoe bij dat de Kamer een achterstand oploopt ten opzichte van de ambtenaren op de ministeries. Die blijven immers wel zitten, terwijl de Kamer steeds jaren nodig heeft om leden in te werken. Het onvermijdelijke gevolg is dat Kamerleden minder goed zijn geïnformeerd en toch de aandacht op zich willen vestigen om te voorkomen dat ze niet meer op de lijst komen. Om hun scoringsdrang te stillen wordt dan vaak een krantenartikel of een tv-programma als bron gebruikt om een spoeddebat aan te vragen, vaak met geen ander resultaat dan de vaststelling dat de krant ernaast zat.

Het afgelopen jaar hebben we echt te veel spoeddebatten gehad, soms bestond een week alleen maar uit spoeddebatten! Veel van die debatten hadden weinig om het lijf; vooral op het terrein van volksgezondheid komen nogal eens onderwerpen aan bod die geen spoeddebat verdienen. Het recente spoeddebat over het nieuwe NS-spoorboekje viel echter ook in die categorie; maakt het nu zoveel uit of je vijf minuten langer in de trein naar Groningen zit? Door het veelvuldige gebruik is het spoeddebat een steeds botter instrument geworden. De Kamer moet zich leren beheersen, dat is de enige manier. Aan de procedure hoeft overigens niets te veranderen, want dat betekent al gauw dat er gemorreld wordt aan de regel dat er minimaal dertig leden moeten instemmen met een debat. Die recent ingevoerde regel is juist

‘WE ZIJN IN NEDERLAND NIET GEWEND EEN DEBAT OP HET SCHERP VAN DE SNEDE TE VOEREN’

goed omdat de meerderheid nu niet meer kan blokkeren dat de oppositie een minister naar de Kamer haalt.

Tegenover slecht geïnformeerde Kamerleden staan journalisten die hun werk niet goed doen. Zij zijn niet wezenlijk geïnteresseerd in wat er in de Kamer gebeurt, het gaat te veel over relletjes en koppen die moeten rollen. Journalist-zijn in “Den Haag” wordt niet langer gezien als het hoogste wat men kan bereiken, eerder als een opstapje, naar de sportredactie bijvoorbeeld. Nogal wat journalisten informeren zich slecht, doen geen eigen onderzoek en zijn te onervaren voor dit werk. Zodra er een verschil van mening bestaat binnen de coalitie heet het al gauw dat er sprake is van een politieke crisis. De echt belangrijke zaken laten zij links liggen. Daarmee laten zij hun voornaamste taak liggen, namelijk het informeren van het volk en nieuws verstrekken. Mijn weblog beschouw ik als een belangrijk middel om dit hiaat op te vullen. Hiermee kan ik ongefilterd de lezers informeren over mijn werk.’

Noten

- 1 Dit interview vond plaats op 4 september 2006 te Den Haag en werd geautoriseerd op 12 sept. 2006.
- 2 Interview in *Elsevier* van 11 jan. 2006. Bakker zei dat het ‘vrij ondenkbaar’ was dat D66 in de regering zou blijven zitten als die militairen naar Zuid-Afghanistan stuurde.
- 3 Op 10 januari hield Pechtold een toespraak bij een nieuwjaarsborrel van D66 Amsterdam. Hij zei toen: ‘Er wordt gesuggereerd dat de D66-ministers Brinkhorst en Pechtold deze week maar “om moeten”... Nou, nee dus!’
- 4 Deze initiatiefwetsvoorstellen gingen over de bestraffing van hinderlijk volgen (‘stalking’), over de invoering van spreekrecht voor slachtoffers en nabestaanden van een misdrijf, over het laten vervallen van de verjaringstermijn voor de vervolging van moord en over de vaste boekenprijs.